

Sygn. akt II USK 124/21

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie Z.S., P. K., T. W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.
z udziałem zainteresowanych: Ł. A., R. N., D.P.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym i podstawę wymiaru składek na
ubezpieczenia społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 22 czerwca 2021 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 28 czerwca 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. na rzecz Z.S. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 13 maja 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. stwierdził, że ubezpieczeni: P. K., T.W., Ł. A., R. N. oraz D. P. jako osoby wykonujące pracę na podstawie umowy o świadczenie usług, do których zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, na rzecz płatnika składek E. Z.S., podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu w okresach wskazanych w tych decyzjach oraz ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia.

Odwołanie od powyższych decyzji złożyli płatnik składek oraz T.W. i P. K.

Wyrokiem z dnia 31 stycznia 2017 r. Sąd Okręgowy w W., sygn. akt XIV U (...), zmienił decyzję nr (...)/2015, stwierdzając, że odwołujący się P.K. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w dniach określonych w sentencji wyroku (pkt 1); zmienił decyzję nr (...)/2015, stwierdzając, że odwołujący się T.W. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach wskazanych w sentencji (pkt 2); zmienił decyzję nr (...)/2015, stwierdzając że ubezpieczony Ł. A. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie wskazanym w sentencji (pkt 3); zmienił decyzję nr (...)/2015, stwierdzając, że ubezpieczony R. N. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach wskazanych w sentencji (pkt 4); zmienił decyzję nr (...)/2015 stwierdzając, że ubezpieczony D.P. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach wskazanych w sentencji (pkt 5); oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania (pkt 6).

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 28 czerwca 2019 r., sygn. akt III AUa (...), oddalił apelację organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego (pkt II) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania (pkt III).

Wyrok Sądu Apelacyjnego organ rentowy zaskarżył w części, tj. co do rozstrzygnięć zawartych w punktach II i III.

Zarzucono naruszenie art. 382 k.p.c., przez pominięcie w podstawie rozstrzygnięcia dokonanych przez Sądy ustaleń faktycznych, tj. faktu, że: a) świadczenie ubezpieczonych nie polegało wyłącznie na wygłoszeniu wykładu, ale rozpoczynało się już w chwili przygotowania jego szczegółowego programu i miało charakter ciągły, trwało bowiem aż do zaspokojenia potrzeb szkoleniowych płatnika składek z danego tematu; b) ubezpieczony przy wykonaniu umowy zobowiązany był stosownie do art. 737 k.c. uwzględniać zalecenia płatnika bowiem jego czynności były weryfikowane i odpowiednio korygowane w zależności od potrzeb szkoły prowadzonej przez Z.S.; c) nie była możliwa przez płatnika ocena szkolenia pod kątem wad, bowiem stwierdzenie ich ewentualnego istnienia nie zależało od zgodności wykładu z umową a obejmowało wyłącznie subiektywną ocenę osób biorących udział w szkoleniu; d) płatnik nie był zainteresowany

uzyskaniem indywidualnie oznaczonego rezultatu, bowiem miernikiem wykonania umowy było wyłącznie zadowolenie słuchaczy.

Ponadto zarzucono naruszenie prawa materialnego, to jest: a) art. 627 oraz art. 750 k.c. w związku z art. 734 k.c. przez przyjęcie, że umowy cywilnoprawne zawarte przez płatnika z P.K., T. W., Ł.A., R.N. oraz D.P. były umowami o dzieło, podczas gdy prawidłowa wykładnia i zastosowanie wskazanych przepisów wskazuje, iż ubezpieczeni wykonywali oceniane umowy na zasadach staranności, co świadczy jednoznacznie o tym, że umowy te były umowami o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy dotyczące zlecenia; b) art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 2, art. 18 ust. 1 i 3, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 423), przez ich niezastosowanie i przyjęcie, że P.K., T. W., Ł.A., R. N. oraz D. P., jako osoby wykonujące pracę u płatnika składek, nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu za okresy szczegółowo wskazane w uzasadnieniu skarżonego wyroku, podczas gdy prawidłowe zastosowanie tych przepisów prowadzi do wniosków przeciwnych, tj. do stwierdzenia, że z uwagi na to, że w tych okresach, ubezpieczeni wykonywali pracę na podstawie umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, podlegali oni obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na jej oczywistą zasadność. Zdaniem skarżącego, Sąd drugiej instancji dokonał błędnego zastosowania przepisów prawa materialnego oraz w sposób nieuprawniony pominął część ustalonego w sprawie stanu faktycznego, co bez wątpienia miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy i w efekcie doprowadziło do wydania nieprawidłowego wyroku. Skarżący wskazał między innymi, że pominięto okoliczności, że na pierwszym etapie zawierania umów płatnik składek zwracał się do ubezpieczonych jako wykładowców o przeprowadzenie wykładu na ściśle określony temat i jeżeli wykładowca wyraził na to zgodę, to wtedy następował kolejny etap - opracowanie szczegółowego programu wykładu co odbywało się bez ingerencji płatnika składek a według osobistej i indywidualnej koncepcji wykładowcy. Program taki podlegał następnie ocenie płatnika, a w razie jego uwag wykładowca

uwzględniając te sugestie opracowywał ostateczną wersję programu i przekazywał do firmy płatnika składek. Jeśli program wzbudzał zainteresowanie klientów to potwierdzano wykładowcy, że wykład taki się odbędzie. Wynagrodzenie było wypłacane w wysokości uzgodnionej w pisemnej umowie wysokości, po wygłoszeniu wykładu i po stwierdzeniu braku zastrzeżeń i reklamacji ze strony uczestników wykładów co do jego jakości. Wynagrodzenie w oparciu o te same kryteria mogło zostać również pomniejszone, jednak taka sytuacja się nie zdarzyła, bowiem uczestnicy zawsze byli zadowoleni z przeprowadzonych wykładów. Do każdego wykładu był przygotowany skrypt a jego przedmiotem było pogłębianie szczegółowej, specjalistycznej wiedzy głównie z dziedziny podatków (PIT, CIT, VAT), której źródłem były przepisy prawa, jak i judykatura oraz praktyka stosowania - wykłady nie dotyczyły ogólnej standaryzowanej wiedzy na te tematy. W ocenie organu rentowego, stopień naruszenia przepisu procedury oraz wymienionych w skardze przepisów prawa materialnego jest na tyle znaczny, że już na pierwszy rzut oka wskazuje na uzasadniony charakter skargi.

Płatnik składek w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, a także o zasądzenie od organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (-) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, (-) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (-) zachodzi nieważność postępowania lub (-) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał jej oczywistą zasadność.

Uwzględniając utrwalone w orzecznictwie Sądu Najwyższego rozumienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., przesłanka ta występuje wtedy, gdy bez pogłębionej analizy zastosowanych przez sąd przepisów prawa materialnego i bez wnikania w szczegóły postępowania

dowodowego - dla oceny naruszenia przepisów prawa procesowego - można stwierdzić zasadność przytoczonych podstaw kasacyjnych. Innymi słowy, oczywista zasadność skargi kasacyjnej zwykle wynika z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2007 r., II UK 45/07, LEX nr 898439). Należy podkreślić, że przesłanką przyjęcia skargi z uwagi na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2017 r., I CSK 686/16, LEX nr 2294414). Skarżący, w przypadku powołania się na okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona i dlatego zasługuje na przyjęcie jej do rozpoznania, powinien nie tylko wskazać tę przesłankę przedsądu, ale również wykazać, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywista” zasadność skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2008 r., I UK 16/08, LEX nr 818572).

Skarżący nie wykazał oczywistej zasadności skargi. Powołuje się bowiem okoliczności, które jego zdaniem zostały pominięte, a które w rzeczywistości potwierdzają zawarcie między ubezpieczonymi a płatnikiem składek umów mających cechy umów o dzieło, tj. ścisłe uzgodnienie tematu wykładu oraz zaakceptowanie przez zleceniodawcę (a wcześniej przez klientów) przedstawionego przez wykonawcę szczegółowego projektu wykładu. Strony zatem umówiły się co do „parametrów” dzieła, tzn. wiadomo było, jakie konkretnie treści powinny znaleźć się w wykładzie, w konsekwencji wykład poddawał się testowi na istnienie wad (w postaci braku uzgodnionej treści) – co do cech charakterystycznych umowy o dzieło, odróżniających ją od umów zlecenia (art. 734 § 1 k.c.) i umów o świadczenie usług, o których mowa w art. 750 k.c. (w szczególności zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 11 sierpnia 2016 r., II UK

316/15, OSNP 2018 nr 2, poz. 16, czy z dnia 28 sierpnia 2014 r., II UK 12/14, LEX nr 1521243).

W związku z powyższym, na podstawie art. 398² § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji postanowienia.

O kosztach postępowania wywołanych wniesieniem skargi kasacyjnej orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99 w związku z § 9 ust. 2 stosowanym w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265) oraz art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.